

Program nauczania języka angielskiego w Gimnazjum nr 7 im. gen. Tadeusza „Bora” Komorowskiego w Grudziądzu

Program zgodny z Podstawą programową zapisaną w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012r.

Autor programu: Katarzyna Niedźwiedź

program zmodyfikowany przez:

M. Kaczmarek, D. Miller, P. Piszkańska, J. Śliwińska, S. Zaikina, M. Zacharian

ISBN 978-83-267-0145-0

1. Charakterystyka programu:

1.1. Założenia programu

Przedstawiony program proponuje holistyczne podejście do edukacji. Oznacza to, że ma na uwadze wszechstronny i równomierny rozwój intelektualny, emocjonalny, fizyczny, etyczny i społeczny ucznia jako istoty, która poprzez integrację bodźców zewnętrznych i wewnętrznych przeżyć doświadcza świata całą sobą. Na nauczyciela zaś, oprócz funkcji instruktora, kontrolera i ewaluatora, nakłada rolę doradcy, motywatora i eksperta. We współczesnym, szybko rozwijającym się świecie uczniowie przynoszą do klasy wiedzę zdobytą własnym wysiłkiem i najczęściej dzięki własnej motywacji. Może to być świat motoryzacji, informatyki, muzyki, podróży, mody czy innych kultur. Warto dać uczniom szansę, aby nas zadziwili swoimi zainteresowaniami, a także aby wymieniając się informacjami, uczyli się nawzajem. Dobrze, by nauczyciel stał się pełnoprawną, integralną częścią zespołu klasowego. Wykazując zainteresowanie wiedzą uczniów, nauczyciel wzmacnia ich samoocenę i motywuje do dalszego rozwoju.

Typ szkoły: gimnazjum

Poziom: III.0 – dla uczniów początkujących

Poziom III.1 – dla uczniów kontynuujących naukę na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego

Program traktuje autonomię w procesie nauczania jako niezbędny element każdej lekcji. Oznacza to, że uczeń ma udział w wyborze form pracy i organizacji własnej nauki, uczy się wyszukiwać odpowiednie materiały pomocnicze (służą temu m.in. prace projektowe, prezentacje), radzić sobie z problemami, dokonywać samooceny, oceny wzajemnej,

współpracować w grupie. Program przewiduje również kompleksowe przygotowanie uczniów do egzaminu gimnazjalnego, co oznacza zapoznanie ich z zakresem wymagań (zakres gramatyki i słownictwa, poziom wszystkich sprawności językowych), formą egzaminu, stosowanymi technikami egzaminacyjnymi oraz systemem punktacji. Jedną z form przygotowywania uczniów do testów sprawdzających są tzw. *mock tests*, czyli testy próbne. Mają one na celu przede wszystkim oswojenie uczniów z formą czekającego ich testu, wykształcenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, będącym nieodłączną składową sytuacji egzaminacyjnej oraz stworzenie możliwości wzięcia udziału w pewnego rodzaju próbie przed tak ważnym wydarzeniem, jakim jest egzamin gimnazjalny.

1.2. Wyróżniki programu

CLIL (*Content and Language Integrated Learning*) – zgodnie ze wskazaniami współczesnej metodyki nauka języka obcego powinna znaleźć się ponad podziałami na przedmioty i zawierać w sobie treści i umiejętności z różnych dziedzin. Jednocześnie poszczególne zadania powinny być tak skonstruowane, aby nauczyciel języka angielskiego mógł swobodnie przeprowadzić je samodzielnie, bez dodatkowych przygotowań z zakresu konkretnego przedmiotu.

ITC (*Information and Technology Communication*) – uczniowie chętnie uczą się, wykorzystując nowoczesne technologie do pozyskiwania informacji z internetu, komunikowania się między sobą, a szczególnie w trakcie wspólnego wykonywania prac projektowych (*collaborative learning*).

Rozwijanie kompetencji interkulturowej i uczenie tolerancji – ma na celu uwrażliwianie uczniów na nieformalne kontakty z obcą kulturą i obcokrajowcami, a także rozwijanie świadomości własnej kultury i uczenie sposobów prezentowania jej na zewnątrz. Niezwykle ważne jest uświadamianie uczniom zjawiska wielokulturowości występującego zarówno na całym świecie, jak i w obrębie krajów anglojęzycznych, z uwzględnieniem również tych, w których język angielski funkcjonuje jako *lingua franca*. Termin *lingua franca* odnosi się do szeroko używanego języka, który jest środkiem komunikacji między różnojęzycznymi grupami ludzi zamieszkującymi ten sam kraj, na przykład w odniesieniu do języka angielskiego w krajach skandynawskich.

Autonomia i samoocena ucznia – uczniowie powinni mieć możliwość oceny zdobytej wiedzy z własnej perspektywy, wypełniając na przykład karty samooceny czy portfolio językowe. Dlatego w programie proponuje się wykorzystanie elementów bądź całości Europejskiego Portfolio Językowego. Pracując z nim, uczeń stara się udokumentować zdobytą wiedzę, umiejętności i doświadczenia językowe oraz międzykulturowe zdobyte w ciągu całego życia. Portfolio jest na tyle jasno i zrozumiale sprecyzowane, że każdy użytkownik – w tym przypadku uczeń gimnazjum – może bez problemów się nim posługiwać. Językami stosowanymi w proponowanym dokumencie są język ojczysty oraz język angielski.

Language awareness (świadomość językowa) – program kładzie nacisk na rozwój świadomości językowej ucznia i zachęca do uczenia języka pragmatycznego, autentycznego, używanego w realnych sytuacjach komunikacyjnych i językowych. Ma to ucznia motywować do pracy i służyć wzmocnieniu wiary we własne możliwości, a także uwrażliwiać na język i pozwolić zauważyć jego przydatność w życiu codziennym. Uczeń nie tylko staje się

świadomy tego, co osiągnął (produkt), ale również jak to osiągnął (proces), przy użyciu jakich strategii. Potrafi odróżnić tezę od argumentów, stwierdzenie od przykładu, fakt od opinii itd.

1. 3. Warunki realizacji programu

Niniejszy program odpowiada wymaganiom Podstawy programowej dla III etapu edukacyjnego, poziom III.0 I III.1, zapisanej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r., Nr 4, poz. 17).

Program przeznaczony jest do realizacji w gimnazjach, w których uczniowie zaczynają lub kontynuują naukę języka angielskiego i przygotowują się do egzaminu gimnazjalnego.

Nauczyciel musi mieć możliwość dostosowania tempa wprowadzania materiału do aktualnych umiejętności językowych i możliwości swoich uczniów, liczebności klasy oraz liczby godzin lekcyjnych i pozalekcyjnych (jeśli nauczyciel ma takie do dyspozycji). Elastyczność programu powinna umożliwić nauczycielowi dokonywanie wyboru materiału (rezygnację ze szczegółów, pominięcie pewnych partii materiału na korzyść innych, które według nauczyciela uczniowie powinni dokładniej opanować, poszerzenie treści nauczania o własne pomysły).

Wytyczne co do sposobu i warunków podziału uczniów na grupy na zajęciach z języków obcych podaje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca 2009 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 54 z 2009 r., poz. 442). Według Rozporządzenia obowiązkowe zajęcia edukacyjne z języków obcych należy przeprowadzać w grupach oddziałowych, międzyoddziałowych lub międzyklasowych liczących od 10 do 24 uczniów. Przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego. Gwarantuje to indywidualizację procesów nauczania ze szczególnym uwzględnieniem zarówno uczniów z dysfunkcjami, jak i tych wybitnie zdolnych.

W procesie nauczania niezbędne jest wykorzystanie następujących środków dydaktycznych:

Dla ucznia:

- podręcznik,
- zeszyt ćwiczeń,
- płyta audio z nagraniem ścieżki dźwiękowej do podręcznika.

Dla nauczyciela:

- poradnik metodyczny,
- program nauczania, rozkład materiału i plany wynikowe,
- testy,
- płyta audio z nagraniem ścieżki dźwiękowej do podręcznika oraz testów do słuchania,
- płyty DVD.

Ponadto:

- środki multimedialne: odtwarzacz CD i DVD, kamera, komputer, tablica interaktywna wraz z oprogramowaniem,
- pomoce wizualne (tablice/plansze/mapy itd),
- słowniki jedno- i dwujęzyczne,

- uproszczone dzieła literatury anglojęzycznej (*graded readers*), czasopisma, ulotki odpowiednie do poziomu językowego i wieku uczniów,
- poradniki gramatyczne,
- zbiory ćwiczeń i testów.

1.4. Charakterystyka użytkowników programu

Uczniowie

Praca zarówno z uczniem słabym, jak i zdolnym stanowi nie lada wyzwanie dla każdego nauczyciela. Dlatego niezwykle ważna jest indywidualizacja procesu nauczania. We współczesnej szkole coraz więcej uczniów ma trudności w opanowaniu umiejętności czytania i pisania, co przekłada się na problemy w nauce języków obcych. Do najczęstszych postaci tego zjawiska należą:

- **DYSLEKSJA**, czyli trudności w opanowaniu czytania, które często wiążą się także z problemami z rozpoznawaniem liter bądź łączeniem ich z nieodpowiednimi dźwiękami. Dość często nauczyciele nie potrafią zidentyfikować dysleksji u ucznia. Najpowszechniejszym kryterium stosowanym w ocenie jest zauważalny rozdźwięk pomiędzy inteligencją ucznia a jego osiągnięciami. Uczniowie dyslektyczni nie mają trudności w mówieniu i słuchaniu, natomiast mają problemy z opanowaniem czytania i literowania. Do najbardziej znanych symptomów dysleksji należą:

- mylenie liter i wyrazów o podobnym brzmieniu i zapisie b/d, p/q, np. *dad -bad -pad*,
- przestawianie i opuszczanie liter albo sylab, przekręcanie końcówek wyrazów,
- problem z rozróżnieniem prawej i lewej strony bądź kierunków (np. wschód – zachód),
- kłopoty z literowaniem,
- pomijanie słów w trakcie czytania,
- problemy z utrzymaniem porządku.

Uczeń dyslektyczny czyta niechętnie, szczególnie na głos, zazwyczaj także nie rozumie tego, co czyta, ma więc trudności z opowiedzeniem treści przeczytanego tekstu bądź dialogu. Szczególnie widoczne może to być właśnie na lekcjach języka obcego. W przypadku języka angielskiego mamy do czynienia z brakiem jednoznacznej zależności pomiędzy fonetyczną a graficzną formą wyrazów. Uczeń dyslektyczny nie dostrzega tych różnic i często nie stosuje poprawnego zapisu wyrazów.

- **DYSORTOGRAFIA**, czyli trudności w opanowaniu poprawnej pisowni (chodzi tu o wszelkiego rodzaju odstępstwa od prawidłowego zapisu). Błędy dysortograficzne mogą wynikać z braku możliwości zastosowania zasad pisowni, czasem są skutkiem braku umiejętności koncentracji uwagi bądź braku nawyku kontrolowania rezultatu swojej pracy. Dysfunkcja ta może być bardzo widoczna w pisowni angielskiej, w której uczeń stosuje zapis fonetyczny, używając m.in. liter charakterystycznych dla języka polskiego, a nie angielskiego, np. *window – tindot*.

Specyficzne błędy w przypadku dysortografii:

- uporczywe opuszczanie, dodawanie i przestawianie liter i sylab,
- mylenie liter zwierciadlanych,
- tworzenie wyrazów bezsensownych wskutek pojawienia się w wyrazie kilku błędów.

Słownik powinien być nieodłącznym towarzyszem dziecka, które ma trudności z poprawną pisownią.

- **DYSGRAFIA**, czyli trudności w utrzymaniu prawidłowej formy graficznej pisma. Należy pamiętać, że niski poziom graficzny pisma, koślawe litery wychodzące poza linijki, bazgroły, pozaginane kartki, zaniedbany i brudny zeszyt to nie zawsze oznaka niechlujstwa i lenistwa. Warto zwrócić też uwagę, w jaki sposób uczeń trzyma długopis, ołówek, kredkę, z jaką siłą je przyciska itd. Uczniów z wyżej wymienionymi deficytami należy traktować z dużą empatią i uwagą. Młody człowiek musi mieć czas i szanse na rozwijanie się we własnym tempie, dlatego nie powinien być narażony na stałą negatywną informację zwrotną. Specjalne traktowanie nie może jednak oznaczać promowania tych dysfunkcji czy nadawania przywilejów z nimi związanych. Mogłoby to zachęcać innych uczniów do czerpania korzyści z dysfunkcji. Ważne jest również, aby nauczyciel pamiętał, że dziecko z deficytami powinno zostać poddane terapii, której postępy w dużej mierze zależą od:

- poziomu inteligencji – dziecko inteligentniejsze szybciej znajdzie wiele sposobów na poradzenie sobie z trudnościami, np. znajdując mnemotechniczne sposoby utrwalania pisowni,
- wieku – im młodsze dziecko, tym szybsze i większe postępy,
- zakresu i głębokości zaburzeń – im mniejsze zaburzenia, tym lepsze rokowania,
- stanu psychicznego dziecka – jeżeli dziecku towarzyszą inne deficyty, wówczas postępy w terapii są wolniejsze,
- współpracy z rodzicami,
- współpracy ze szkołą – im nauczyciel lepiej rozumie trudności dziecka, a dziecko ma większe poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, tym lepsze efekty.

Nauczyciele

Program jest przeznaczony dla nauczycieli mających pełne kwalifikacje do nauczania języka angielskiego, określone stosownym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, Dz. U. Nr 50 z 2009 r., poz. 400).

2. CELE I TREŚCI NAUCZANIA

2.1. Ogólne cele edukacyjne III etapu kształcenia

Zgodnie z Podstawą programową głównym celem nauczania w gimnazjum jest opanowanie przez uczniów języka angielskiego w stopniu zapewniającym im sprawną komunikację językową. Nauce języka powinno towarzyszyć poszerzanie wiedzy o kulturze i życiu codziennym krajów anglojęzycznych. Szkoła jest odpowiedzialna za rozwijanie w uczniu poczucia własnej wartości i wiary w swoje możliwości, co jest warunkiem rozwoju i postępów ucznia. Szkoła powinna również wykształcić w uczniu umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy i rozwijania kompetencji językowej. Uczeń powinien mieć także zapewnione możliwości używania języka jako narzędzia przy wykonywaniu zadań zespołowych, szczególnie interdyscyplinarnych. Uczniowie kończący gimnazjum powinni być otwarci na świat, zmotywowani do dalszego poszerzania wiedzy i umiejętności, tolerancyjni wobec innych kultur i świadomi ich różnorodności. Program zakłada, że uczniowie rozpoczynający naukę języka angielskiego w gimnazjum zakończą ją na poziomie A2/B1 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ).

2.2. Cele edukacji językowej dla początkujących – Poziom III.0

(według Podstawy programowej z komentarzami. Tom 3. Języki obce w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum; www.reformaprogramowa.men.gov.pl)

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
- Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie bardzo proste i krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Tworzenie wypowiedzi. Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Reagowanie na wypowiedzi. Uczeń uczestniczy w prostej rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Przetwarzanie wypowiedzi. Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania),
- dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia),
- szkoła (np. przedmioty nauczania, życie szkoły),
- praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy),
- życie rodzinne i towarzyskie (np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego),
- żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne),
- zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług),
- podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, zwiedzanie),
- kultura (np. dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze),
- sport (np. popularne dyscypliny, sprzęt sportowy, imprezy sportowe),
- zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie),
- technika (np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych),
- świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz),
- elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem

kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.

2. Uczeń rozumie ze słuchu bardzo proste, krótkie wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, rozmowy)

artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- reaguje na polecenia,
 - określa główną myśl tekstu,
 - znajduje w tekście określone informacje,
 - określa intencje nadawcy/autora tekstu,
 - określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników).
3. Uczeń rozumie krótkie, proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy i proste teksty narracyjne):
- określa główną myśl tekstu,
 - znajduje w tekście określone informacje,
 - określa intencje nadawcy/autora tekstu,
 - określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu).
4. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności,
 - opowiada o wydarzeniach życia codziennego,
 - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
 - opisuje swoje upodobania,
 - wyraża opinie i uczucia,
 - przedstawia intencje i plany na przyszłość.
5. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. wiadomość, e-mail, krótki opis):
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności,
 - opisuje wydarzenia życia codziennego,
 - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
 - opisuje swoje upodobania,
 - wyraża opinie i uczucia,
 - opisuje intencje i plany na przyszłość.
6. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób w typowych sytuacjach:
- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób),
 - stosuje formy grzecznościowe,
 - uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia,
 - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
 - wyraża opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych,
 - wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie),
 - wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę,
 - prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.
7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:
- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób),
 - uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz),
 - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
 - wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę.
8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:
- przekazuje informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach),
 - przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z prostego tekstu w języku obcym.
9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów,

prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).

10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.

11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. opis, zastąpienie innym wyrazem) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.

13. Uczeń ma świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

2.3. Cele edukacji językowej na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego – Poziom III.1

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

Znajomość środków językowych - Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

Rozumienie wypowiedzi - Uczeń rozumie proste, krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Tworzenie wypowiedzi - Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Reagowanie na wypowiedzi - Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Przetwarzanie wypowiedzi - Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania),
- dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń w domu i ich wyposażenia),
- szkoła (np. przedmioty nauczania, życie szkoły),
- praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy),
- życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy),
- żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne),
- zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, reklama),

- podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, hotel, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie),
 - kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media),
 - sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy),
 - zdrowie (np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia),
 - nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne),
 - świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe),
 - życie społeczne (np. konflikty i problemy społeczne, przestępczość),
 - elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.
2. Uczeń rozumie ze słuchu proste, krótkie, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:
- reaguje na polecenia,
 - określa główną myśl tekstu,
 - znajduje w tekście określone informacje,
 - określa intencję nadawcy/autora tekstu,
 - określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników),
 - rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
3. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):
- określa główną myśl tekstu,
 - określa główną myśl poszczególnych części tekstu,
 - znajduje w tekście określone informacje,
 - określa intencje nadawcy/autora tekstu,
 - określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu),
 - rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,
 - rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
4. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności,
 - opowiada o wydarzeniach życia codziennego,
 - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
 - relacjonuje wydarzenia z przeszłości,
 - wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia,
 - przedstawia opinie innych osób,
 - przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,
 - opisuje doświadczenia swoje i innych osób,
 - stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne (np. notatka, ogłoszenie, zaproszenie, pozdrowienia, życzenia, wiadomość, ankieta, pocztówka, e-mail, opis, krótki list prywatny):
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności,
 - opisuje wydarzenia życia codziennego,
 - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
 - relacjonuje wydarzenia z przeszłości,
 - wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia,
 - przedstawia opinie innych osób,

- opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,
- opisuje doświadczenia swoje i innych osób,
- stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.

6. Uczeń reaguje ustnie w sposób zrozumiały w typowych sytuacjach:

- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy oraz innych osób),
- rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę,
- stosuje formy grzecznościowe,
- uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia,
- prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru),
- proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie,
- prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
- wyraża opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się,
- wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie),
- prosi o radę i udziela rady,
- wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę,
- wyraża skargę, przeprosza, przyjmuje przeprosiny,
- prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, pocztówka, krótki list prywatny) w typowych sytuacjach:

- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy oraz innych osób),
- uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz),
- prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. uzgadnianie formy spędzania czasu),
- proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie,
- prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
- wyraża opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się, sprzeciwia się,
- wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie),
- prosi o radę i udziela rady,
- wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę,
- wyraża skargę, przeprosza, przyjmuje przeprosiny.

8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:

- przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np. filmach, reklamach) oraz tekstach obcojęzycznych,
- przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku obcym,
- przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim.

9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).

10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.

11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. zastąpienie innym wyrazem, opis, środki niewerbalne) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu.
13. Uczeń ma świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

3.1 . Treści kulturoznawcze i proeuropejskie

We współczesnej szkole to właśnie na lekcjach języka obcego kształtuje się świadomość kulturowa w kontekście całego kontynentu europejskiego, a także rozwijane są kompetencje interkulturowe i odbywa się nauka tolerancji. Dlatego też w procesie dydaktycznym nauczane treści powinny nie tylko dotyczyć obszaru kulturowego języka docelowego, ale także rozwijać umiejętność przedstawiania doświadczeń wynikających z kontaktów z różnymi kulturami oraz dzielenia się nimi. Uczeń powinien być uwrażliwiany na to, jak ważnym elementem w nauce są nieformalne kontakty z obcokrajowcami. Ważne jest także rozwijanie u uczniów świadomości własnego dziedzictwa kulturowego i nauczanie sposobów przekazywania tej wiedzy na zewnątrz. Uczniowie i nauczyciele wykorzystują internet do współpracy ponad granicami, współdziałają ze sobą, wymieniają się informacjami i materiałami do nauki. Tego typu programy pozwalają na poszerzenie możliwości edukacyjnych oferowanych nie tylko uczniom, ale i nauczycielom, a także motywują uczniów do nauki i otwarcia się na wpływy kultur innych krajów. Sprzyjają nabywaniu wiedzy międzykulturowej i umiejętności komunikacyjnych, nadając perspektywę kulturze i wartościom oraz umożliwiając wprowadzenie innowacji pedagogicznych. Wszystkie te czynniki sprawiają, że programy e-learningowe tworzą atrakcyjne środowisko nauki dla uczniów, nauczycieli i całej szkoły.

Programy unijne oparte na korzystaniu z internetu umożliwiają współpracę bliźniaczych szkół podstawowych i średnich w Europie za pośrednictwem mediów elektronicznych, a także promują szkolenia nauczycieli. Zapewniają też nauczycielom przestrzeń wirtualną i wsparcie organizacyjne, pośrednicząc w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy szkołami z różnych krajów, umożliwiają młodym ludziom wspólne rozwijanie zainteresowań, sprzyjają pokonywaniu uprzedzeń, promują tolerancję i motywują do nauki. Zachęcają one zarówno nauczycieli, jak i uczniów do nauki poprzez wykorzystanie internetu i różnorodnych programów komputerowych. Ten sposób nauki jest bardzo silnie osadzony w realiach szkolnych i dzięki temu uczeń rozwija kompetencje językowe, interkulturowe i techniczne. Pozwala także na naukę komunikacji pisemnej i ustnej w językach obcych, a dzięki temu uświadamia potrzebę nauki języków i motywuje do niej ucznia, ponieważ wszelkie aspekty języka, jak chociażby słownictwo czy gramatyka, wykorzystywane są na bieżąco. Uczeń zdobywa wiedzę bardziej indywidualnie, dzięki czemu jest bardziej zaangażowany emocjonalnie w proces kształcenia. Młodzi ludzie mogą także wymieniać między sobą poglądy i opinie w naturalnej dla nich sytuacji komunikacyjnej, jaką są czaty, fora internetowe, tworzenie i publikowanie stron internetowych oraz umieszczanie ich w wirtualnej przestrzeni.

Dzięki tego typu programom uczniowie zyskują sposobność poznania innych kultur, lepszą znajomość własnej kultury i jej wartości. Zyskują szansę odkrywania wspólnych uniwersalnych wartości w kontekście szerszym niż lokalny, rozpoznawania podobieństw i różnic kulturowych i, co jest niezwykle istotne, akceptowania ich bez osądzania. W ramach takiego programu mogą ze sobą współpracować nauczyciele nie tylko języka angielskiego, ale także innych przedmiotów. Wprawdzie nauczyciele ci mogą napotkać trudności w rozwijaniu kompetencji lingwistycznych i interkulturowych, m.in. ze względu na to, że

brakuje takich tradycji i odpowiednich wskazań w programach nauczania. Istotne jest także to, że praca nad treściami innymi niż języki obce otwiera przed uczniami możliwości dalszej edukacji, a w przyszłości – pracy w innych krajach. Ważne jest również to, że e-learning to doskonała zabawa, która w nowatorski sposób rozwija umiejętności i zainteresowania uczniów.

4. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

4.1. Metody pracy

Ze względu na różnorodność osobowości, jaką reprezentuje zespół uczniów, nie jest wskazane ograniczenie się przez nauczyciela do jednej lub dwóch metod nauczania. W niniejszym programie proponuje się **podejście holistyczne** z zastosowaniem elementów różnych metod. Spośród nich na wyróżnienie zasługują dwie pierwsze metody jako wiodące, a pozostałe jako wspomagające i uatrakcyjniające proces nauczania.

Metoda komunikacyjna - W metodzie tej najczęściej stosowaną formą jest praca w grupach i parach. Jej główny cel to ukształtowanie umiejętności efektywnego komunikowania się. Metoda ta usuwa nauczyciela nieco w cień. Ma on ograniczyć czas swojego mówienia na korzyść czasu komunikowania się uczniów między sobą. Jego zadaniem jest monitorowanie pracy uczniów, z reguły bez poprawiania i przerywania. W przeznaczonym do tego czasie nauczyciel dostarcza informacji zwrotnej, w której wyjaśnia błędy, jakie uczniowie popełnili, podając poprawne modele wypowiedzi. W metodzie tej ważna jest skuteczność wypowiedzi, a nie jej poprawność.

Metoda kognitywna - Celem tej metody jest wykształcenie kompetencji językowej, która za pomocą określonej liczby reguł gramatycznych umożliwia rozumienie i generowanie nieskończonej liczby poprawnych zdań. W metodzie tej błąd jest traktowany jako zjawisko naturalne związane z procesem uczenia się oraz jako dowód na to, że proces ten ma miejsce. Objasnienia i komentarze gramatyczne nauczyciela ułatwiają pokonywanie trudności.

Metoda audiolingwalna - W metodzie tej nauka języka mówionego wyprzedza naukę języka pisanego. Uczniowie powtarzają zwroty i całe zdania, ćwiczą poprawną wymowę i intonację zarówno poprzez powtórzenia indywidualne, jak i chóralne. Nauczyciel kontroluje poprawność reakcji językowych uczniów. Eliminuje się tu użycie języka ojczystego oraz wszelkie komentarze i objasnienia gramatyczne. Główna technika to powtarzanie (drilling) i uczenie się na pamięć.

Metoda bezpośrednia - Metoda ta polega na prowadzeniu konwersacji pomiędzy uczniem a nauczycielem w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych. Uczenie następuje w trakcie naturalnych interakcji językowych z nauczycielem bądź z rodzimym użytkownikiem języka w czasie pobytu za granicą, gdzie nie ma mowy o systematycznym uczeniu się gramatyki i słownictwa. Treści nauczania nie podlegają ani selekcji, ani gradacji. Nauczyciel, lub też rodzimy użytkownik języka, mówi w sposób naturalny, a uczeń stara się zrozumieć wypowiedź, w czym pomaga mu naturalny kontekst.

Metoda gramatyczno-tłumaczeniowa - W metodzie tej główny nacisk kładzie się na naukę gramatyki, a tłumaczenie to jedna z podstawowych technik. Najczęściej dzieje się to w formie pisemnej lub na bazie tekstu pisanego. Uczniowie analizują zasady gramatyczne języka obcego, używając języka ojczystego. Metoda ta z jednej strony może wydawać się nużąca,

jednak są uczniowie, którym może odpowiadać, gdyż daje poczucie bezpieczeństwa i sukcesu.

Sugestopedia - Według Georgi Łozonowa, twórcy tej metody, pozytywna sugestia stymuluje naukę. Relaksujące i przyjemne warunki pracy są tworzone głównie poprzez odpowiednią muzykę. Materiał językowy jest prezentowany uczniom w postaci dłuższego dialogu przy akompaniamencie muzyki poważnej, np. symfonii Beethovena czy muzyki barokowej. Klasa ma odpowiednie oświetlenie, wygodne miejsca do siedzenia oraz przedmioty lub napisy związane z tematem, umieszczone w widocznym miejscu.

Task based teaching - Jest to metoda trzystopniowa. Najpierw uczniowie przypominają sobie i poszerzają wiedzę (zwroty, słowa) przydatną w temacie, który zdefiniował nauczyciel. Potem, pracując w parach lub małych grupach, wykonując zadanie (najczęściej ćwiczenie związane z czytaniem, słuchaniem lub rozwiązywaniem problemu). Na koniec następuje etap prezentacji zadania przed klasą w formie mówionej lub wizualnej. Informacja zwrotna nauczyciela jest dopełnieniem wysiłków uczniów.

Do każdej z wyżej wymienionych metod można dołożyć elementy metody naturalnej, w której nauczyciel nie zmusza uczniów do mówienia, ale oczekuje na ich spontaniczne próby wypowiedzi. Sam nauczyciel natomiast używa prostego języka w zrozumiałym dla ucznia kontekście.

4.2. Sugerowane formy pracy

Podczas lekcji praca nauczyciela i uczniów może przybierać różne formy w zależności od rodzaju zadania, liczebności klasy i czasu, jakim dysponuje nauczyciel na wprowadzenie danej aktywności językowej.

Ze względu na stawiane cele nauczania można wyróżnić trzy podstawowe formy pracy lekcyjnej: praca z całą klasą, praca indywidualna oraz praca w parach bądź w grupach. Proporcje między nimi nie będą stałe, ze względu na typ zadania, możliwości czasowe, jak i szczególne potrzeby każdej grupy językowej.

Formą sugerowaną przez program jest praca w grupach bądź w parach umożliwiająca uczniom żywą komunikację i aktywizującą ich w największym stopniu.

Poniżej przedstawiono trzy podstawowe formy pracy na lekcji z uwzględnieniem czynności nauczyciela i uczniów oraz przedstawieniem zalet i wad tych form pracy:

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
<ul style="list-style-type: none">• elementy wykładu (nauczyciel opisuje, wyjaśnia, instruuje)• zadawanie pytań• reagowanie na wypowiedzi uczniów (pochwały, zachęty, akceptacja, łagodna krytyka)	<ul style="list-style-type: none">• odpowiedzi na zapytania i instrukcje nauczyciela• spontaniczne reakcje uczniów (zapytania, komentarze)

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel uczy wiele osób w tym samym czasie • uczniowie czują się częścią grupy • uczniowie są przygotowywani do pracy samodzielnej (np. w domu) 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone zaangażowanie pojedynczych uczniów • nauka odbywa się w jednakowym tempie (dla niektórych uczniów za wolnym, dla innych za szybkim)

UCZENIE CAŁEJ KLASY

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
<ul style="list-style-type: none"> • instruowanie i wyjaśnianie • monitorowanie • informacja zwrotna 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie poleceń • korzystanie z doraźnej pomocy nauczyciela lub kolegi/koleżanki

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • umożliwia dostosowanie tempa pracy do indywidualnych potrzeb uczniów • umożliwia ćwiczenie większości sprawności • umożliwia nauczycielowi ocenę i kontrolę ucznia • umożliwia nauczycielowi przydzielenie zadań według indywidualnych zdolności i potrzeb uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielkie możliwości interakcji • uczniowie kończą zadania w różnym czasie (często pojawiają się problemy z dyscypliną)

PRACA INDYWIDUALNA

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
<ul style="list-style-type: none"> • instruowanie i wyjaśnianie • wzmacnianie działań par/grup mniej aktywnych • tonowanie działań mogących powodować problemy z dyscypliną • udzielanie informacji zwrotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie zadań wspólnie z kolegą/koleżanką lub z grupą • reagowanie na wypowiedzi kolegi/koleżanki lub grupy

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • redukuje dominację nauczyciela • zwiększa czasowy udział uczniów w procesie nauki • umożliwia interakcje • aktywizuje uczniów w procesie nauki 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona kontrola nauczyciela (może to skutkować używaniem języka ojczywego, hałasem w klasie, brakiem aktywności uczniów nieśmiałych lub słabszych)

PRACA W PARACH I GRUPACH

Aby uniknąć negatywnych zjawisk w czasie pracy grupowej, dobrze jest ustalić następujące zasady:

- Wszyscy są aktywni.
- Każda wypowiedź jest jednakowo ważna i szanowana.
- Uważnie słuchamy i nie przerywamy wypowiedzi innych.
- Nie oceniamy ani nie krytykujemy innych wypowiedzi.
- Wypowiadamy się we własnym imieniu.
- Dyskutujemy na temat, o problemie, a nie o osobie.
- Dbamy o ogólny klimat wzajemnej akceptacji i życzliwości.

5.1. Sugerowane techniki nauczania

W czasie ćwiczenia poszczególnych sprawności nauczyciel może korzystać z następujących technik nauczania:

MÓWIENIE

- Zadawanie pytań i udzielanie na nie odpowiedzi;
- Układanie pytań do tekstu, obrazu, nagrania, zdania oznajmującego itd;
- Budowanie dialogów według wzorów;
- Omawianie różnic pomiędzy tekstami, obrazkami, nagraniami;
- Skecze, ćwiczenia dramowe;
- Recytowanie wierszy, śpiewanie piosenek i szant;
- Zadania oparte na uzupełnianiu luk informacyjnych;
- Opowiadanie historyjek.

WYMOWA

- Chóralne i indywidualne powtarzanie za wzorem;
- Czytanie na głos w klasie oraz czytanie dłuższych tekstów w domu.

SŁUCHANIE

- Dyktando;
- Zaznaczanie usłyszanego dźwięku, wyrazu, zdania, ilustracji;
- Szeregowanie ilustracji w kolejności ich występowania w tekście;
- Wypełnianie tabeli, diagramu;
- Wykonywanie gestu, rysunku, czynności zgodnie z poleceniem;
- Słuchanie opowiadania nauczyciela lub nagrania oraz wybór zdania, które jest najbliższe treści; zaznaczanie odpowiedzi metodą prawda/fałsz.

CZYTANIE

- Wybieranie właściwego obrazka lub jego elementu na podstawie tekstu;
- Szeregowanie ilustracji w kolejności ich występowania w tekście;
- Wybieranie właściwych odpowiedzi do pytań sformułowanych na podstawie tekstu (*multiple choice*);
- Poprawianie błędnych informacji w tekście;
- Wypełnianie tabel/luk brakującą informacją;
- Zaznaczanie danych z tekstu na mapach, diagramach, planach, rysunkach itd

- Zdania typu prawda/fałsz;
- Uporządkowanie pomieszanych zdań, fragmentów tekstu, dialogów;
- Dopasowywanie tytułów do akapitów tekstu;
- Nadawanie tytułu tekstowi lub wybieranie najlepszego tytułu z kilku propozycji.

PISANIE

- Uzupełnianie lub układanie napisów w historyjkach komiksowych;
- Opisywanie miejsc, rzeczy, osób;
- Pisanie życzeń, kart z wakacji, zaproszeń, SMS-ów, e-maili, listów prywatnych;
- Pisanie tekstów formalnych, takich jak ogłoszenie, życiorys, formularz, ankieta;
- Pisanie wypracowań lub kilkuzdaniowych wypowiedzi na zadany temat;
- Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi do tekstu.

5.2. Indywidualizacja pracy

Sposobem na zapewnienie wszystkim uczniom optymalnych warunków do nauki oraz na motywowanie ich do podejmowania nowych wyzwań, przy uwzględnieniu ich indywidualnych cech charakteru i preferencji dotyczących sposobu nauki, jest regularne wprowadzanie zadań o zróżnicowanym stopniu trudności (*mixed abilities*), zadań do wyboru (*options*) oraz zadań dodatkowych (*extra activities*).

5.3. Strategie komunikacyjne

Spośród czterech podstawowych sprawności językowych (dwie receptywne: rozumienie ze słuchu i czytanie oraz dwie produktywne: mówienie i pisanie) nauczyciel może na lekcji skupić się na rozwijaniu kilku z nich (*integrated skills lesson*) lub na jednej wybranej. W przypadku ćwiczenia rozumienia ze słuchu należy pamiętać, aby tekst był na nieco wyższym poziomie językowym niż poziom językowy uczniów.

Przykładowa struktura lekcji poświęconej uczeniu **rozumienia ze słuchu**:

pre -listening – możemy zacząć od nakłonienia uczniów do przewidywania tematu nagrania (gdy patrzą na fotografie bądź tytuł) lub słownictwa, które może się pojawić. Można też na tym etapie wprowadzić kilka kluczowych słów.

first listening – zanim przystąpimy do słuchania, należy sprawdzić, czy głośność nagrania jest odpowiednia. Pierwszemu wysłuchaniu powinny towarzyszyć 2–3 pytania natury ogólnej (*listening for the gist*) lub zadanie typu: dopasuj tytuły do fragmentów tekstu. Po uzyskaniu poprawnych odpowiedzi przystępujemy do drugiego słuchania.

second listening – podczas drugiego słuchania uczniowie powinni wykonać ćwiczenia sprawdzające dokładniejsze zrozumienie tekstu (*listening for specific information*). Można zastosować w tym celu różne techniki: pytania wielokrotnego wyboru, zadania typu: prawda/fałsz, uzupełnianie luk itd.

follow -up – materiał zawarty w nagraniu można w dalszej części lekcji wykorzystać do dyskusji, odgrywania scenek dramatycznych, pisania dialogów, wypracowań itd.

W czasie ćwiczenia **rozumienia tekstu czytanego** należy pamiętać o różnych strategiach czytania. Jedną z nich jest *skimming*, czyli czytanie tekstu w celu ogólnego zrozumienia (*reading for the gist*) oraz *scanning* polegający na wyszukiwaniu szczegółów (*reading for details*).

Przykładowa struktura lekcji poświęconej uczeniu rozumienia tekstu czytanego:

- **pre-reading** – podobnie jak w przypadku słuchania czytanie powinno być poprzedzone ćwiczeniami motywującymi, w czasie których uczniowie przewidują treść, uczą się kilku nowych słów, występujących w tekście, układają pytania, na które chcieliby znaleźć odpowiedzi.
- **first reading** – do pierwszego czytania uczniowie mają podane 2–3 pytania ogólne lub zadanie typu: dopasuj do tekstu fragmenty z niego usunięte.
- **second reading** – w trakcie drugiego słuchania uczniowie wykonują ćwiczenia wymagające dokładniejszego zrozumienia tekstu (uzupełnianie luk, zadania typu prawda/fałsz itd).
- **follow-up** – materiał zawarty w tekście można w dalszej części lekcji wykorzystać do dyskusji, pracy ze słownikiem, ćwiczeń dramowych, pisania wypracowań itd.

Do **ćwiczeń w mówieniu** uczniowie powinni być przygotowani przez nauczyciela, podobnie jak do ćwiczenia innych sprawności językowych. Mogą to być ćwiczenia kontrolowane (*controlled activities*), w czasie których uczniowie uczą się nowych słów i struktur poprzez ćwiczenie wymowy i intonacji. Powtarzają słowa i zdania na podstawie usłyszanych przykładów, obrazków, napisów itd. Inną formą ćwiczeń przygotowujących do swobodnego mówienia są ćwiczenia sterowane (*guided activities*), w czasie których uczniowie już nie tylko powtarzają, ale tworzą własne wypowiedzi z użyciem wcześniej nauczonych słów i struktur (np. dialog, krótkie pytania – odpowiedzi itd). Służy temu stworzenie tzw. luki informacyjnej (*opinion/information gap*), czyli sytuacji, w której jeden uczeń chce poznać opinię drugiego lub uzyskać informację, której sam nie ma. Na tym etapie nauczyciel nadal zwraca uwagę na poprawność językową uczniów i stara się korygować ich błędy. Swobodne wypowiedzi (*freer communication*) to ćwiczenia, w czasie których uczniowie bardziej ćwiczą płynność swobodnej wypowiedzi niż jej poprawność. Nauczyciel nie powinien ingerować w przypadku popełnianych przez nich błędów. Może je natomiast notować i odnieść się do nich po zakończeniu zadania. Należy pamiętać, aby zapewnić uczniom bodziec do rozmowy, tak aby mogła ona brzmieć w miarę naturalnie.

Podobnie jak w przypadku mówienia, **ćwiczenia w pisaniu** mogą mieć charakter kontrolowany, sterowany i swobodny. Ćwiczenie w pisaniu obejmuje kilka aspektów: pismo, pisownię, interpunkcję, budowę zdań, organizację tekstu (podział na akapity), spójność, styl (formalny, nieformalny), formę (SMS, list, krótka notatka). Ponieważ ćwiczenia w pisaniu nie są lubiane przez uczniów, należy dobrze ich zmotywować chociażby poprzez taki bodziec, jak fragment nagrania, tekstu, filmu, do którego mają się odnieść w formie listu, wyrażenia opinii itd. Innym bodźcem może być przyzwolenie nauczyciela na napisanie przez ucznia tekstu na komputerze, opatrzenie go zdjęciem, rysunkiem itd.

5.4. Inne techniki nauczania

Prace projektowe

Tworzenie projektu może stać się doskonałą okazją do realizowania idei interdyscyplinarności, czyli łączenia wiedzy, którą uczniowie nabyli na lekcjach innych przedmiotów. Nauczyciel nie odgrywa tu roli eksperta, ale jest raczej organizatorem projektu. Przydziela konkretne zadania, doradza, gdzie znaleźć potrzebne informacje (inni nauczyciele, rodzice, media, lektura itd). Jeżeli jest to np. projekt na temat zwyczajów panujących w Wielkiej Brytanii, uczniowie będą prawdopodobnie wspierać się wiedzą z dziedziny historii, geografii, przyrody itd. Dzięki projektom uczniowie ćwiczą użycie języka jak najbardziej zbliżone do autentycznego, a służy tu on jako narzędzie, a nie cel sam w sobie.

Techniki dramowe

Odgrywanie scenek z podręczników, bajek, sztuk itd. jest dla większości uczniów przyjemnym ćwiczeniem, wyzwalamym spontaniczność i motywację. Przed występem nauczyciel powinien dobrze zaznajomić uczniów ze scenariuszem, upewnić się, czy jest zrozumiały, przećwiczyć wymowę i dać im czas na przygotowanie się. Elementy dramy można stosować na lekcji lub na uroczystościach szkolnych (Dzień Matki, jasełka itd). Uczniowie uczestniczą nie tylko w procesie nauki języka, ale również w reżyserowaniu przedstawienia. Sami przygotowują kostiumy, dekoracje, wprowadzają własne pomysły. Wszystkie te czynności rozwijają ich kreatywność. Ćwiczenia tego typu integrują grupę, ośmielają mniej aktywnych uczniów i prawie zawsze dają poczucie sukcesu.

5.5. Style uczenia się

Nauczyciel powinien tak przygotować i poprowadzić zajęcia, aby uczniowie o różnych stylach uczenia się mieli równe szanse na dobre opanowanie nowego materiału. Oto najczęściej występujące style uczenia się:

Auditory Learners – najlepiej uczą się poprzez słuchanie, mówienie, głośne czytanie. Lubią takie zadania jak: wywiady, debaty, sprawozdania, opowiadania, konwersacje.

Visual Learners – najlepiej uczą się poprzez wizualne prezentacje nowego materiału, obserwowanie, ciche czytanie. Lubią pracować nad wykresami, mapami, diagramami, tekstami opatrzonymi rysunkami.

Tactile Learners – najlepiej uczą się przez dotyk, czynności manualne. Lubią rysowanie, malowanie, gry planszowe, modelowanie, wykonywanie przedmiotów według instrukcji itd.

Kinesthetic Learner – również najlepiej uczą się przez dotyk, czynności manualne, ale przy użyciu całego ciała. Lubią gry i zabawy ruchowe, wykonywanie modeli, przeprowadzanie doświadczeń.

Global Learners – to uczniowie spontaniczni i polegający na własnej intuicji. Najlepiej uczą się, gdy materiał i sposób jego prezentacji przedstawiony jest w oryginalny sposób. Lubią współpracować i dlatego odpowiada im branie udziału w konkursach, czytanie na głos, opowiadanie i pisanie historyjek, praca z wykorzystaniem programów komputerowych.

Analytic Learners – to uczniowie, którzy planują i organizują sobie naukę, koncentrując się na szczegółach. Najlepiej uczą się indywidualnie. Lubią, gdy cele i wymagania są jasno sformułowane, a instrukcje podawane stopniowo.

5.6. Struktura lekcji

Klasyczna lekcja języka angielskiego może przebiegać według następującej struktury:

- rozgrzewka językowa (*warm up/pre-teaching*) – np. sprawdzenie pracy domowej, powtórka materiału z poprzednich lekcji w formie pytanie – odpowiedź, piosenka, dyskusja itd.,
- wprowadzenie nowego materiału (*presentation*),
- ćwiczenie nowego materiału pod ścisłą kontrolą nauczyciela (*controlled practice*),
- ćwiczenie nowego materiału przy pomocy nauczyciela lub kolegi/koleżanki (*guided practice*),
- spontaniczne użycie nabytych umiejętności (*production*).

Każda struktura lekcji może być stosowana dowolnie przez nauczyciela w zależności od grupy uczniów.

6. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Poziom podstawowy	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiada, oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.
	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np.: bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
Poziom samodzielności	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
	B2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi – w szerokim zakresie tematów – formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.

6.1. Kontrola i ocena osiągnięć uczniów

W procesie nauki uczeń podlega ocenianiu bieżącemu (w formie pisemnej oraz ustnej) oraz okresowemu (najczęściej w formie pisemnej). Kontrola bieżąca powinna być częsta, ma bowiem na celu skłonienie uczniów do systematycznej pracy oraz dostarczenie im informacji zwrotnych dotyczących ich postępów i trudności. Kontrola okresowa jest dokonywana raz lub dwa razy w semestrze i ma na celu sprawdzenie opanowania całości materiału przerabianego przez dłuższy czas. W przypadku obu sposobów oceniania uczniowie powinni być poinformowani o zakresie umiejętności i materiału, który będzie sprawdzany, oraz o sposobie kontroli i oceny.

Ocena powinna:

- dotyczyć konkretnych osiągnięć ucznia,
- wynikać z kryteriów znanych uczniom i nauczycielowi,
- dostarczać maksymalnej ilości informacji o jakości pracy ucznia,
- motywować,
- brać pod uwagę uzdolnienia i postępy ucznia.

W przypadku ocen bieżących i okresowych stosować należy punktację przyjętą przez Gimnazjum nr 7 im. gen. Tadeusza „ Bora „ Komorowskiego w Grudziądzu:

Oceny bieżące i oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustala się według następującej skali:

- stopień celujący – 6,
- stopień bardzo dobry – 5,
- stopień dobry – 4,
- stopień dostateczny – 3,
- stopień dopuszczający – 2,
- stopień niedostateczny – 1.

Ustala się następujący sposób oceniania prac punktowanych:

- 0%-30% niedostateczny,
- 31%-50% dopuszczający,
- 51%-74% dostateczny,
- 75%-90% dobry,
- 91%-100% bardzo dobry.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełni wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wykona dodatkowe zadanie wymagające stosowania rozwiązań nietypowych.

6.2. Kryteria oceniania

Ocena celująca

- * Uczeń czyta uproszczone lektury w oryginale.
- * Uczeń samodzielnie poszerza wiedzę na temat kultury krajów obszaru języka angielskiego (po polsku oraz po angielsku w materiałach adaptowanych – np. w czasopiśmie ze słowniczkiem).
- * Oceny cząstkowe i bieżące wskazują na wysoki poziom przygotowania do zajęć.

- * Uczeń zdecydowanie wyróżnia się na tle grupy pod względem opanowania czterech sprawności językowych: pisania, rozumienia tekstu czytanego, rozumienia ze słuchu i mówienia.
- * Uczeń systematycznie i dobrze wykonuje zadania domowe oraz ćwiczenia zawarte zarówno w podręczniku, jak i w zeszytach ćwiczeń.
- * Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania (projekty, własne inicjatywy związane z nauką języka angielskiego, prezentacje, gazetki itd).
- * Uczeń uczestniczy w olimpiadach, konkursach zagranicznych, krajowych, lokalnych, szkolnych.

Ocena bardzo dobra

- * Uczeń rozwija wszystkie cztery sprawności językowe w stopniu równomiernym.
- * Bardzo dobrze zna słownictwo i struktury gramatyczne nabyte w toku nauczania i prawidłowo ich używa.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka potrafi przekazywać, zrozumieć i odtworzyć informacje w zakresie materiału odpowiadającego swojemu poziomowi językowemu.
- * Reaguje na poprawiane przez nauczyciela błędy zarówno w pisowni, jak i w mówieniu (to znaczy, stara się je zrozumieć i pamiętać wersje poprawne).
- * Jest w stanie poprawić własne błędy w mówieniu, pisaniu i ćwiczeniach gramatycznych.
- * Uczeń potrafi samodzielnie zaprezentować wyniki własnej pracy, wypowiadać własne zdanie, nawiązując do obyczajowości polskiej i krajów anglojęzycznych.
- * Oceny częściowe i bieżące wskazują na bardzo dobry poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dobra

- * Choć rozwój czterech sprawności jest wyraźny, to jednak nie w stopniu równomiernym. Uczeń np. gorzej pisze (forma, ortografia), niż mówi lub rozumie tekst czytany lub słuchany.
- * Zna słowa i struktury gramatyczne nabyte w toku nauczania i używa ich, choć z drobnymi błędami.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka potrafi z reguły przekazywać, zrozumieć i odtworzyć informacje w zakresie materiału odpowiadającego swojemu poziomowi językowemu, choć czasem wymaga to dodatkowych wyjaśnień ze strony rozmówcy i słuchającego.
- * Zazwyczaj reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.
- * Zazwyczaj potrafi zidentyfikować własny błąd i go poprawić.
- * Oceny częściowe i bieżące wskazują na dobry poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dostateczna

- * Uczeń rozwija cztery sprawności językowe w stopniu nierównomiernym, mając dodatkowo problemy w obrębie niektórych z nich, np. mówi dość płynnie, ale nie zawsze zrozumiale, na ogół rozumie tekst czytany, ale brak umiejętności odgadywania znaczeń struktur, fraz lub słownictwa z kontekstu powoduje, że pewne fragmenty są dla niego zupełnie niezrozumiałe.
- * Raczej zna struktury gramatyczne i słownictwo nabyte w toku nauczania i używa ich w miarę sprawnie lub zna je dość dobrze, lecz nie używa w mowie i piśmie.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka stosuje wypowiedzi proste i krótkie, oczekując podobnych ze strony rozmówcy. Sporadycznie nie dochodzi jednak do komunikacji.
- * Czasem reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.

- * Raczej umie poprawić swój błąd, jeśli jest zasygnalizowany przez nauczyciela.
- * Oceny cząstkowe i bieżące wskazują na dostateczny poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dopuszczająca

- * Uczeń rozwija cztery sprawności językowe w stopniu ograniczonym, bazując raczej na umiejętnościach nabytych we wcześniejszym stadium nauki.
- * Zna niektóre struktury gramatyczne i słownictwo nabyte w toku nauczania i używa ich, jednak czasami nawiązanie komunikacji jest niemożliwe.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka stosuje wypowiedzi bardzo proste i krótkie, oczekując podobnych ze strony rozmówcy.
- * Rzadko reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.
- * Raczej nie jest w stanie zidentyfikować własnego błędu.
- * Oceny cząstkowe i bieżące wskazują na niski poziom przygotowania do zajęć i niesystematyczność.

Ocena niedostateczna

- * Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami edukacyjnymi na poziomie grupy, w której się znajduje.

6.3. Techniki kontroli i oceny postępów uczniów

Poniżej przedstawiono przykładowe techniki kontroli bieżącej i okresowej osiągnięć ucznia. Przed poddaniem ucznia kontroli, należy go o tym uprzedzić oraz pomóc mu powtórzyć materiał. Należy się więc upewnić, czy uczniowie rozumieją i pamiętają materiał, który będzie sprawdzany. Służą temu lekcje powtórzeniowe, poświęcone dodatkowym ćwiczeniom oraz wyjaśnieniom.

Sprawdzając znajomość **słownictwa**, można zastosować następujące techniki:

- podawanie antonimów,
- grupowanie słów według kategorii,
- łączenie definicji ze słowem,
- parafrazowanie,
- podawanie definicji słowa,
- tłumaczenie,
- podawanie synonimów,
- uzupełnianie luk w tekście lub zdaniu.

Sprawdzając znajomość **gramatyki**, można zastosować następujące techniki:

- dobieranie struktur do sytuacji przedstawionych na obrazku,
- parafrazowanie,
- układanie pytań i odpowiedzi,
- test wielokrotnego wyboru,
- tłumaczenie,
- transformacje,
- układanie zdań z rozsypanych wyrazów,
- uzupełnianie luk w zdaniu odpowiednią formą słowa,
- wyszukiwanie i poprawianie błędów.

Sprawdzając umiejętność **mówienia**, można zastosować następujące techniki:

- dialogi,
- dyskusje,
- elementy technik dramowych (odgrywanie ról, przedstawienia),
- opisywanie (osób, rzeczy, wydarzeń itd),
- parafrazowanie czyjejs wypowiedzi,
- porównywanie (osób, wydarzeń, rzeczy itd),
- sprawozdania/relacje (z wydarzeń, np. sportowych),
- streszczenia (czytanki, artykułu).

Ocena powinna brać pod uwagę nie tylko stopień przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności, lecz także możliwości ucznia i poczynione przez niego postępy. Bardzo ważne jest ocenianie umiejętności komunikowania się ustnego, które motywuje uczniów do ćwiczenia języka w mowie. Uczniowie, którzy mówią dobrze, ale piszą testy słabo, nie będąc ocenianymi za umiejętność mówienia, byliby dyskryminowani. Mówienie oceniamy w kategoriach: płynność, poprawność, bogactwo struktur i słownictwa, wymowa.

Sprawdzając umiejętność **rozumienia tekstu czytanego** (*reading comprehension*), można zastosować

następujące techniki:

- łączenie fragmentów tekstu z ich wizualną reprezentacją (zdjęcie, rysunek),
- porządkowanie akapitów,
- odpowiadanie na pytania ogólne i szczegółowe do tekstu,
- zadania typu prawda/fałsz,
- test wielokrotnego wyboru,
- uzupełnianie luk,
- wyszukiwanie i poprawianie błędnych informacji,
- wyszukiwanie wskazanych informacji w tekście,
- parafrazowanie.

Sprawdzając umiejętność **pisania**, można zastosować następujące techniki:

- dyktando,
- tekst sterowany (należy w nim zawrzeć wskazane informacje, np. w notatce kolegi/koleżanki),
- uzupełnianie i dokończanie zdań, akapitów, historyjek,
- wypowiedź pisemna w różnorodnej formie i o różnej długości (opis, notatka, list, wypracowanie, dialog, streszczenie, recenzja itd).

Sprawdzając umiejętność **rozumienia ze słuchu** (*listening comprehension*), można zastosować następujące techniki:

- odpowiadanie na pytania ogólne i szczegółowe na podstawie usłyszanego tekstu,
- parafrazowanie,
- reagowanie niewerbalne (poprzez rysunek, czynność),
- zadania typu prawda/fałsz,
- uzupełnianie luk usłyszaną informacją,
- wyjaśnianie kontekstu wypowiedzi (nastrój, intencje, miejsce pobytu, wiek itd osoby mówiącej).

Sprawdzając umiejętność rozumienia ze słuchu, można zastosować technikę tzw. słuchania biernego. Polega ona na rysowaniu przez uczniów obrazków na dowolny temat w

czasie słuchania tekstu czytanego przez nauczyciela lub odtwarzanego elektronicznie. Przed wykonaniem ćwiczenia uczniowie nie otrzymują żadnych poleceń, natomiast po odsłuchaniu tekstu nauczyciel zadaje im pytania odnoszące się do tego, co usłyszeli. Najczęściej wyniki są bardziej zadowolające niż w przypadku słuchania aktywnego. Uwaga uczniów koncentruje się całkowicie na tym, czego słuchają, a pomagają im w tym wykonywanie czynności manualnej, jaką jest rysowanie. Po wykonaniu zadania dobrze jest odnieść się krótko do wykonanych rysunków.

6.4. Samoocena

Nauczyciel powinien stwarzać warunki do tego, aby uczniowie stawali się świadomymi i współodpowiedzialnymi uczestnikami procesu uczenia się. Dzięki temu nie będą obawiać się ryzyka popełnienia błędów ani nie zniechęcą się nimi. W razie potrzeby poproszą o pomoc, będą korzystać z najbardziej odpowiadających im strategii i technik uczenia się, będą wiedzieć, że nie muszą znać znaczenia każdego słowa w tekście, aby je zrozumieć, oraz to, jak planować, kontrolować i oceniać własny proces nauki języka. Zgodnie z nowoczesnymi trendami nauczania języka obcego niezbędnym elementem wykorzystywanym na lekcjach języka angielskiego w gimnazjum powinno być portfolio, wzorowane na istniejącym Europejskim Portfolio Językowym. Portfolio językowe to osobisty dokument ucznia, który ma służyć prezentacji umiejętności językowych, a także jego doświadczeń interkulturowych w różnych okresach nauki. Uczeń na kartach specjalnie opracowanego do tego celu dokumentu przedstawia swoje osiągnięcia w zakresie określonym celami nauki. Portfolio odzwierciedla przebieg nauki szkolnej i pozaszkolnej, stanowi więc świadectwo rozwoju jednostki w procesie uczenia się, który – tak naprawdę – powinien trwać przez całe życie.

7. OCENA PRACY NAUCZYCIELA

Proces uczenia się jest związany zarówno z uczniem, jak i z nauczycielem. Wskazane jest, aby nauczyciel również poddawał się ocenie. Dobrze jest więc od czasu do czasu zapytać uczniów, czy podobała im się lekcja, czy interesuje ich dany materiał, co stwarza problemy, czy chcieliby zmian (dotyczących rodzaju ćwiczeń, ilości zadań, tempa nauki itd). Taka analiza może ułatwić i polepszyć pracę zarówno nauczyciela, jak i ucznia. Bardzo duże znaczenie w ocenie pracy nauczyciela mają tzw. lekcje otwarte, na które nauczyciel zaprasza innych nauczycieli. Ich komentarze, wymiana opinii mogą bardzo pomóc w udoskonaleniu warsztatu pracy nauczyciela. Autoobserwacja jest kolejnym, niezbędnym elementem poznania samego siebie. Można w tym celu stosować nagrywanie swoich lekcji (fonia, fonia i wizja), aby potem przeanalizować własne zachowania w relacji z uczniami. Inną metodą jest stosowanie kwestionariuszy (proponycja poniżej). Można je wykorzystać również podczas lekcji otwartych do porównania opinii i omówienia rozbieżności.

Przykładowy kwestionariusz

JĘZYK ANGIELSKI

Data:.....
Szkoła:.....
Klasa: temat:.....
Nauczyciel:.....
Obserwator:.....

Uwaga: W przypadku wyboru 2 lub 3 należy krótko skomentować
 Symbole do wykorzystania:

- 5 – wyróżniające
- 4 – bardzo dobre
- 3 – wymaga poprawy
- 2 – nieodpowiednie

Zajęcia hospitowane – kryteria:

<i>Treść</i>	<i>Miejsce na oceny</i>
1. poprawne użycie języka angielskiego 2. zasadność użycia języka polskiego 3. cele lekcji (w jakim stopniu zostały osiągnięte) 4. różnorodność technik, metod, respektowanie różnych stylów uczenia się 5. użycie pomocy naukowych (jakość, odpowiedni dobór) 6. logiczny układ lekcji 7. materiał jasno wytłumaczony 8. jasne instrukcje 9. tempo 10. atmosfera na lekcji (chęć do pracy, współpraca uczniów) 11. ćwiczenie różnych sprawności i funkcji językowych 12. reagowanie na błędy ucznia (wymowa, słownictwo, gramatyka, pisownia intonacja itd) 13. informacja zwrotna (<i>feedback</i>) 14. nauka w kontekście 15. poziom języka i materiału dostosowany do poziomu uczniów 16. dyscyplina (nauczyciel zapewnia odpowiednie warunki do wykonywania zadań) 17. zaangażowanie uczniów 18. utrzymywanie uwagi uczniów 19. reagowanie na potrzeby i pytania uczniów 20. zachęcanie do wypowiedzi (<i>prompting</i>) 21. kultura osobista: sposób karcenia, pochwały, podziękowania, prośby itd 22. kontakt z klasą 23. punktualność (początek i zakończenie) 24. monitorowanie 25. stosowanie limitów czasu do zadań 26. kierowanie pracą klasy (<i>classroom management – group/pair/individual work</i>) 27. pytania pomocnicze (<i>elicitation</i>)	